

ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΤΑΣ – ΡΑΝΙΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΡΗ

η παράδοσή μας

ΠΑ

ΡΟΙ

ΜΙΕΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:
ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΡΟΥΣΣΟΥ

Θερμές ευχαριστίες στην εκπαιδευτικό Δήμητρα Ρουσέλη
για τις Δραστηριότητες στο τέλος του βιβλίου!

ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΤΑΣ – ΡΑΝΙΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΡΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η παράδοσή μας: Παροιμίες**
ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Μάκης Τσίτας – Ράνια Μπουμπουρή
ΘΕΩΡΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Αγγελική Μόσχου
ΕΞΩΦΥΛΛΟ – ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Ανδριάντα Ρούσσου
ΜΑΚΕΤΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Μάκης Τσίτας, Ράνια Μπουμπουρή, 2022
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2022

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2022

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-4502-1
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-4503-8

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.	PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
<i>Από το 1979</i>	<i>Publishers since 1979</i>
Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550	Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550

e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

Εικονογράφηση: Ανδριάντα Ρούσσου

Ο **Μάκης Τσίτας** γεννήθηκε στα Γιαννιτσά, σπούδασε δημοσιογραφία στη Θεσσαλονίκη και ζει στην Αθήνα. Διευθύνει το ενημερωτικό site για το βιβλίο και τον πολιτισμό diastixo.gr. Διηγήματα και βιβλία του για παιδιά έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες. Έργα του ανέβηκαν στο θέατρο και στίχοι του έγιναν τραγούδια. Για το μυθιστόρημά του ΜΑΡΤΥΣ ΜΟΥ Ο ΘΕΟΣ, το οποίο κυκλοφορεί σε 12 ευρωπαϊκές γλώσσες, έλαβε το Βραβείο Λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014. Έχει εκδώσει 26 βιβλία για παιδιά και 5 για ενήλικους. Από τις Εκδόσεις Ψυχογιός κυκλοφορούν επίσης τα βιβλία του ΔΕ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΤΟ ΓΑΛΛΙ· ΠΟΙΑΝΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΗ Η ΣΟΥΠΑ;· ΟΙ ΦΙΛΟΙ· ΜΗ ΦΕΥΓΕΙΣ· ΓΙΑΤΙ ΔΕ ΜΕΤΡΑΣ ΠΡΟΒΑΤΑΚΙΑ;· ΠΑΡΕ ΜΕ ΚΙ ΕΜΕΝΑ ΜΑΖΙ ΣΟΥ!· ΜΗΝ ΤΑΛΑΙΠΩΡΕΙΣ ΤΟΝ ΑΪΒΑΣΙΛΗ· ΑΧ, ΑΥΤΟΙ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ· ΑΠ' ΕΞΩ ΚΙ ΑΝΑΚΑΤΩΤΑ· Ο ΑΔΕΣΠΟΤΟΣ ΚΩΣΤΑΣ· Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΜΟΥ ΑΔΕΡΦΟΣ· ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΔΙΑΣΗΜΗ· ΔΩΡΟ ΓΕΝΕΘΛΙΩΝ, ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, Η ΠΙΟ ΚΑΛΗ ΑΠ' ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΓΙΑΓΙΑΔΕΣ. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε τον ιστότοπό του: www.makistsitas.com

Η **Ράνια Μπουμπουρή** γεννήθηκε στο Καρπενήσι και σπούδασε στο Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του ΑΠΘ. Είναι υπεύθυνη ύλης στο ενημερωτικό site για το βιβλίο και τον πολιτισμό diastixo.gr, μεταφράστρια παιδικής λογοτεχνίας, επιμελήτρια εκδόσεων και καθηγήτρια μετάφρασης παιδικής λογοτεχνίας στο κέντρο διά βίου μάθησης μεταφραση. Μέχρι σήμερα έχουν κυκλοφορήσει 28 βιβλία της για παιδιά, τρία από τα οποία έχουν μεταφραστεί στα τουρκικά. Ξεχωριστή θέση στη δουλειά της κατέχουν τα βιβλία της που αποσκοπούν στη διασκεδαστική μάθηση: ΜΙΑ ΤΡΕΛΗ ΤΡΕΛΗ ΑΒ, ΕΝΑ ΤΡΕΛΟ ΤΡΕΛΟ ΑΡΙΘΜΗΤΑΡΙ, ΕΝΑ ΤΡΕΛΟ ΤΡΕΛΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ (Εκδόσεις Ψυχογιός) και Η ΜΕΛΩ-ΔΙΚΗ ΜΟΥ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ (Εκδόσεις Πατάκη), τα οποία έχουν μελοποιηθεί από τον Αλκιβιάδη Κωνσταντόπουλο και τα ερμηνεύουν πολύ γνωστοί κι αγαπημένοι καλλιτέχνες. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε το ιστολόγιό της: raniouska.blogspot.com

Αφιερώνεται σε όλη την ομάδα των Εκδόσεων Ψυχογιός,
που αγαπούν την παράδοση και αγκάλιασαν
με ενθουσιασμό την ιδέα μας γι' αυτή τη σειρά.

Η παράδοση είναι κάτι ζωντανό. Ζει και αναπνέει και υπάρχει γύρω μας. Θα 'χετε ακούσει, βέβαια, ότι παράδοση είναι ο τρόπος ζωής, τα ήθη και τα έθιμα των γονιών, των γιαγιάδων και των παππούδων μας. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό! Είναι και κάτι απίστευτα διασκεδαστικό! Μπορεί να μας προσφέρει ώρες χαράς, παιχνιδιού και απόλαυσης. Με αυτό το βιβλίο θα καταλάβετε το πώς!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **13** Ο καλός ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται.
- **14** Δυο καρπούζια στην ίδια μασχάλη δε χωράνε.
- **15** Σταλαγματιά σταλαγματιά γεμίζει η στάμνα η πλατιά.
- 16** Άπλωνε τα πόδια σου κατά το πάπλωμά σου.
- **17** Όλα τα παξιμάδια στον φαφούτη πέσανε.
- **18** Ψάχνω ψύλλους στ' άχυρα.
- **19** Έτρεχε να μη βραχεί κι έπεσε στο ποτάμι.
- **20** Μαζί με τον βασιλικό, ποτίζεται κι η γλάστρα.
- 21** Η βιάση ψήνει το ψωμί, μα δεν το καλοψήνει.
- **22** Κι αλευρωμένο ποντικό, η γάτα τον γνωρίζει.
- **23** Ο καθένας με τα λόγια χτίζει ανώγια και κατώγια.
- 24** Ο ποντικός δε χωρά στην τρύπα του και κολοκύθια σέρνει.
- **25** Θύμωσε ο βάτραχος κι η λίμνη δεν το ξέρει.
- **26** Βασιλικός κι αν μαραθεί, τη μυρωδιά την έχει.
- 27** Οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους.
- **28** Για να μη φάει ο γάτος το ψωμί, τρώει ο ποντικός τα ρούχα.

29 Χίλιοι καλοί χωράνε.

30 Πέτρα που κυλά δε χορταριάζει.

31 Ο χορτάτος δεν πιστεύει τον πεινασμένο.

32 Μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα.

33 Εγώ το λέω στον σκύλο μου κι ο σκύλος στην ουρά του.

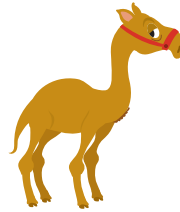
34 Κράτα με να σε κρατώ, ν' ανεβούμε το βουνό.

35 Των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν.

36 Το γάλα άμα χυθεί δεν ξαναμαζεύεται.

37 Αν δε γονατίσει η καμήλα, δεν τη φορτώνουνε.

38 Το λάδι και η αλήθεια βγαίνουν πάντα από πάνω.

39 Θέλει και την πίτα ολόκληρη και τον σκύλο χορτάτο.

40 Καινούργιο κοσκινάκι μου και πού να σε κρεμάσω.

41 Κάνε το καλό και ρίξ' το στον γιαλό.

42 Μάθε τέχνη κι άσ' τηνε κι αν πεινάσεις πιάσ' τηνε.

43 Η φτήνια τρώει τον παρά.

44 Στη βράση κολλάει το σίδερο.

45-50 Δραστηριότητες

51 Λύσεις

Για τις Παροιμίες

Τα χρόνια τα παλιά, η πρόσβαση στη γνώση δεν ήταν εύκολο πράγμα. Δεν μπορούσαν όλοι να πάνε στο σχολείο, ούτε και μπορούσαν όλοι να έχουν βιβλία στο σπίτι τους. Για υπολογιστές και διαδίκτυο ούτε λόγος, βέβαια! Αυτά δεν υπήρχαν για κανέναν. «Και πώς μάθαιναν τότε;» σίγουρα θα λέτε με τον νου σας. Μάθαιναν μέσα από τη γνώση των άλλων. Οι γονείς έδειχναν στα παιδιά τους πώς να κάνουν ό,τι χρειαζόταν για να τα καταφέρουν στην καθημερινή τους ζωή – στο σπίτι, στο χωράφι, στη βοσκή των ζώων· οι γιαγιάδες και οι παππούδες μάθαιναν στα εγγόνια τους τη ζωή μέσ' από τα παραμύθια και τις ιστορίες τους· οι τεχνίτες μάθαιναν όσους εκπαιδεύονταν κοντά τους... και πάει λέγοντας. Η γνώση, δηλαδή, μεταδιδόταν από στόμα σε στόμα. Γνώση που είχε προέλθει από την ίδια τη ζωή – γνώση εμπειρική, όπως λέγεται. Κι ένας τρόπος να μεταδώσουν τη γνώση αυτή ήταν μέσα από τις παροιμίες. «Όποιος βιάζεται, σκοντάφτει», για παράδειγμα. Σίγουρα έχετε ακούσει να το λένε. Μήπως το σκέφτηκε κάποιος σοφός; Όχι. Είναι μία εμπειρία ανθρώπινη, που επειδή επαναλήφθηκε πολλές φορές, παγιώθηκε σε αυτή τη φράση που χρησιμοποιούνταν επί αιώνες, για να μας προφυλάσσει από βιαστικές κινήσεις.

Στην κοινωνία των ανθρώπων, λοιπόν, «το πάθημα γίνεται μάθημα» και το μάθημα γίνεται παροιμία: Μια φράση σύντομη, παραστατική, που αποκτήθηκε από την καθημερινή μας πείρα.

Στο βιβλίο αυτό θα γνωρίσουμε τις πιο απολαυστικές παροιμίες, που δίδασκαν τις γιαγιάδες και τους παππούδες των γιαγιάδων και των παππούδων μας, και τις γιαγιάδες και τους παππούδες των δικών τους γιαγιάδων και παππούδων. Πάμε, λοιπόν!

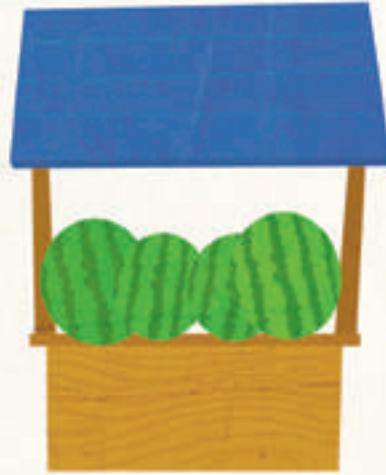

Ο καλός ο φίλος
στην ανάγκη
φαίνεται.

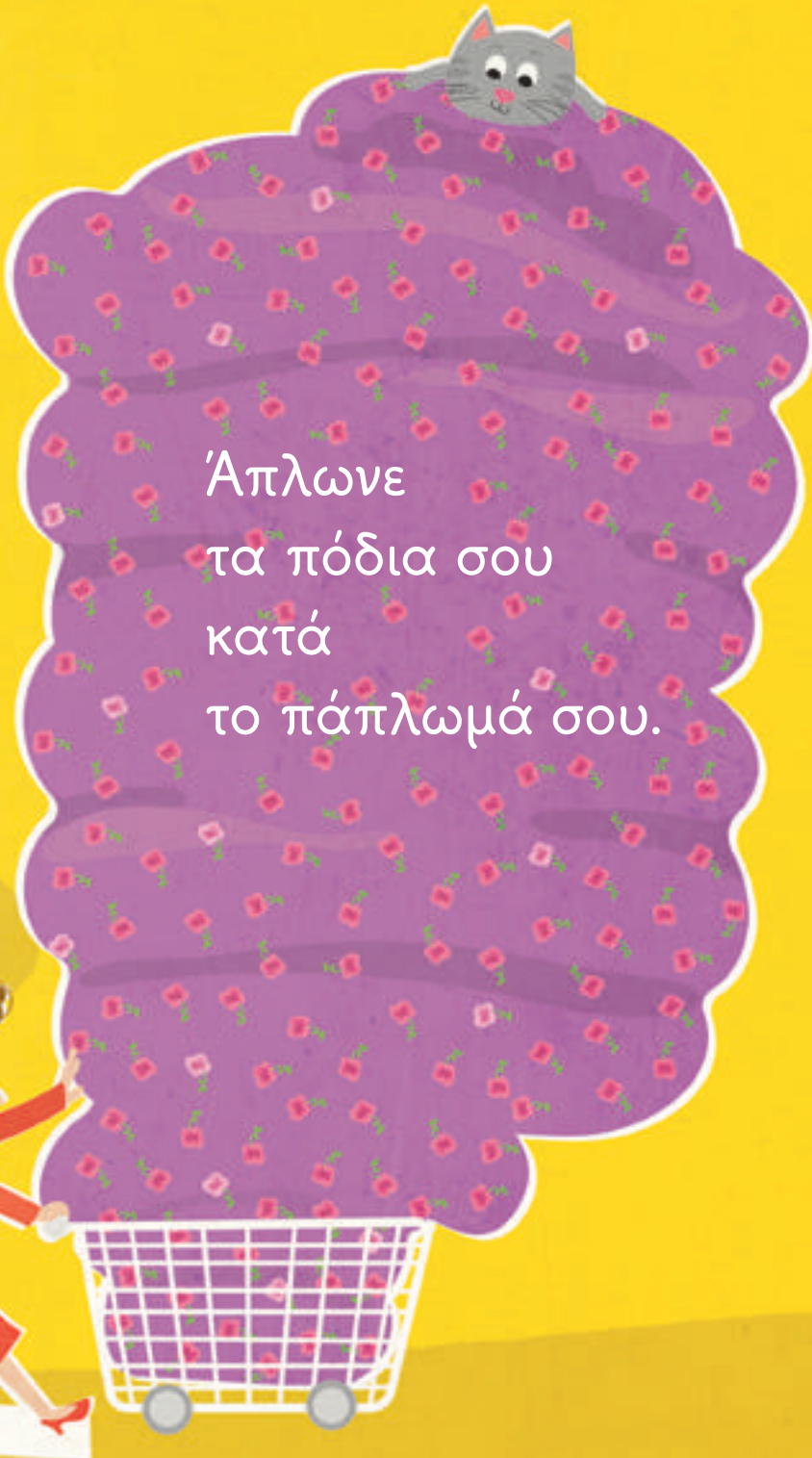
Οι αληθινοί φίλοι μάς συμπαραστέκονται στις δύσκολες στιγμές.

Δυο καρπούζια
στην ίδια μασχάλη
δε χωράνε.

Σταλαγματιά
σταλαγματιά
γεμίζει
η στάμνα
η πλατιά.

Άπλωνε
τα πόδια σου
κατά
το πάπλωμά σου.

Καλό είναι να σχεδιάζουμε σύμφωνα με τις δυνατότητές μας.

Όλα τα παξιμάδια
στον φαφούτη πέσανε.

Συμβαίνει, καμιά φορά,
να είμαστε πολύ άτυχοι.

Τα χρόνια τα παλιά, δεν μπορούσαν όλοι να πάνε στο σχολείο, ούτε και μπορούσαν όλοι να έχουν βιβλία στο σπίτι τους. «Και πώς μάθαιναν τότε;» σίγουρα θα λέτε με τον νου σας. Μάθαιναν μέσα από τις γνώσεις και τις εμπειρίες των άλλων· κι ένας τρόπος για να το πετύχουν αυτό ήταν μέσα από τις παροιμίες: φράσεις σύντομες, παραστατικές και συχνά αστείες, βγαλμένες από την καθημερινή ζωή.

Στο βιβλίο αυτό θα γνωρίσουμε τις πιο απολαυστικές παροιμίες, που δίδασκαν τις γιαγιάδες και τους παππούδες των γιαγιάδων και των παππούδων μας, και τις γιαγιάδες και τους παππούδες των δικών τους γιαγιάδων και παππούδων. Πάμε, λοιπόν!

η παράδοσή μας

Η παράδοση είναι κάτι ζωντανό.

Ζει και αναπνέει και υπάρχει γύρω μας.

Θα 'χετε ακούσει, βέβαια, ότι παράδοση είναι ο τρόπος ζωής, τα ήθη και τα έθιμα των γονιών, των γιαγιάδων και των παππούδων μας.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό! Είναι και κάτι απίστευτα διασκεδαστικό! Μπορεί να μας προσφέρει ώρες χαράς, παιχνιδιού και απόλαυσης. Ανοίξτε αυτό το βιβλίο και θα καταλάβετε το πώς!

Από 4 ετών

ISBN: 978-618-01-4502-1

9 786180 045021

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 26318

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr